

Badanie zostało podzielone na następujące etapy:

Etap 1

Faza przygotowawcza, której elementami były:

- warsztat startowy,
- wstępna analiza danych zastanych,
- opracowanie raportu metodologicznego wraz z narzędziami;

Etap 2

Właściwa realizacja badań, której elementami były:

- **analiza danych zastanych** desk research obejmująca m.in. dokumenty programowe i inne raporty i opracowania
- **metody ilościowe** – przy wykorzystaniu techniki badań ankietowych CAWI lub CATI z przedstawicielami krajowych/zagranicznych instytucji zaangażowanych w zarządzanie i koordynację Programów
- **metody jakościowe** – przy wykorzystaniu techniki pogłębionych wywiadów bezpośrednich (IDI) z osobami odpowiedzialnymi za koordynację i bezpośrednie wdrażanie Programów.
- **benchmarking** – porównanie międzynarodowe na podstawie danych zastanych, danych z IDI oraz CAWI i CATI

Etap 3

Analiza danych, w tym przygotowanie wstępnej wersji raportu końcowego;

Etap 4

Weryfikacja wniosków i wypracowanie rekomendacji, w tym:

- panel ekspertów
- przygotowanie ostatecznej wersji raportu końcowego

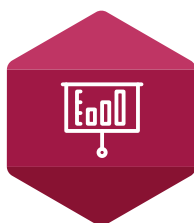
Etap 5

Przekazanie ostatecznej wersji raportu końcowego wraz z załącznikami.

Potrzeba doskonalenia rozwiązań jest szczególnie widoczna w takich obszarach jak:

Pkt 1

Zwiększenie efektywności działań w **fazie programowania perspektywy**, tworzenia i negocjowania programów celem zabezpieczenia większej ilości czasu na realizację programów.

Pkt 2

Ujednolicenie i optymalizacja systemów cyfrowych wspierających wdrażanie programów oraz raportowanie.

Pkt 3

Uproszczenie systemu raportowania.

Pkt 4

Zmniejszenie biurokratyzacji mechanizmów.

Pkt 5

Racjonalne zwiększenie elastyczności systemu, szczególnie w przypadku zaistnienia **niespodziewanych wydarzeń czy zjawisk** (np. w ostatniej perspektywie była to pandemia COVID i wojna w Ukrainie).

**W kończącej się perspektywie wyróżniono 5 priorytetowych obszarów
(do których dodatkowo zostały zdefiniowane 22 obszary programowe):**

Pkt 1

Innowacje, badania naukowe, edukacja i konkurencyjność

Pkt 2

Włączenie społeczne, zatrudnienie młodzieży i ograniczanie ubóstwa

Pkt 3

Środowisko naturalne, energia, zmiany klimatu i gospodarka niskoemisyjna

Pkt 4

Kultura, społeczeństwo obywatelskie, **dobre zarządzanie, podstawowe prawa i wolności**

Pkt 5

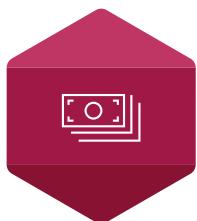
Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne

System wsparcia wymaga następujących usprawnień na poziomie organizacyjnym:

Pkt 1

Usprawnienie systemu raportowania i rozliczania – **wprowadzenie narzędzi cyfrowych na poziomie centralnym**, dla wszystkich OP (system podobny do CST). Rozważenie możliwości wdrożenia systemu cyfrowego wspomagającego obsługę zadań związanych z projektami konkursowymi.

Pkt 2

Uproszczenie systemu raportowania, konsolidacja obowiązków w tym zakresie.

Pkt 3

Uproszczenie dokumentacji, mniejsza szczegółowość podstawowych dokumentów Mechanizmu w celu zapewnienia większej elastyczności systemu.

Pkt 4

Wprowadzenie **usprawnień organizacyjnych** w zakresie FWD, przyznających OP większe kompetencje w zakresie wykorzystania środków z tego źródła.

Ocena ogólna i rekomendacje na przyszłość

DOŚWIADCZENIA POZYTYWNE

Pkt 1

System wdrażania oparty na **Operatorach z różnych specjalizacji**, którzy najlepiej rozumieją potrzeby „swoich” beneficjentów się sprawdza. Jakkolwiek mnogość OP powoduje pewne perturbacje organizacyjne, to jednak korzyści z tego systemu wyraźnie przeważają.

Pkt 2

Pilotażowość i niszowość podejmowanych zadań to z jednej strony „**znak rozpoznawczy**” MF, a z drugiej strony dobra koncepcja na wprowadzanie nowości i innowacji. Projekty predefiniowane okazały się bardzo trafnym rozwiązaniem, odpowiadały na ważne problemy. W niektórych obszarach, takich jak wsparcie dla mniejszych miast uwidoczniono niszowe problemy i potrzeby. Nie należy rezygnować z niszowości i pilotażowego charakteru działań.

Pkt 3

Dywersyfikacja projektów **oznacza otwarcie na nowe branże i zagadnienia**. Choć mnogość obszarów pociąga za sobą rozdrobnienie alokacji oraz zwiększenie kosztów wdrażania, to daje to efekt w postaci poszukiwania nowych rozwiązań w różnych kierunkach. Koncentracja wsparcia na mniejszej liczbie obszarów pozbawiłaby system elementu otwierania nowych rozwiązań w wielu dziedzinach.

Pkt 4

Ważnym elementem jest nawiązywanie do obszarów w których **PD mają najlepsze doświadczenia**. Dzięki temu w ramach Mechanizmów dochodzi nie tylko do transferu środków, ale także do transferu najlepszych praktyk.

Pkt 5

Informacja i promocja okazały się skuteczne – odnotowano bardzo wysokie zainteresowanie beneficjentów narzędziami wsparcia. Oznacza to, że taki model informacji i promocji może być z powodzeniem kontynuowany bez konieczności wprowadzania zmian.

Pkt 6

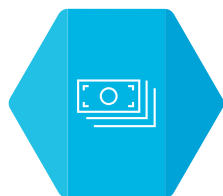
Współpraca dwustronna, choć trudna na początku poprawiała się w czasie. Część beneficjentów planuje wspólną realizację projektów w przyszłości – **trwałość partnerstw**. Warto zadbać, aby ta współpraca była realizowana w kolejnych edycjach i promować partnerów z doświadczeniami we współpracy. Warto też zadbać o **kontynuację współpracy instytucjonalnej** na poziomie wdrażania nowej perspektywy.

Ocena ogólna i rekomendacje na przyszłość

DOŚWIADCZENIA NEGATYWNE

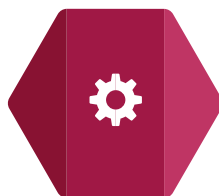
- Pkt 1** **Rozłożenie realizacji w czasie** jest jednym z głównych negatywnych doświadczeń. Bardzo długo trwał okres przygotowawczy, przez co zostało mało czasu na realizację zadań, i co dodatkowo zbiegło się z wydarzeniami niezależnymi od systemu. W efekcie projekty były realizowane **niezwykle pospiesznie**.
- Pkt 2** Problemy zewnętrzne uwidocznily niewystarczającą elastyczność systemu na zmiany. W szczególności pokazały, że system nie jest przygotowany na **zjawisko masowego rozwiązywania umów przez beneficjentów** – nie ma list rezerwowych, a czasu na przeprowadzenie dodatkowych konkursów zabrakło.
- Pkt 3** **Wysoki stopień biurokratyzacji** – mnogość dokumentów i wysoki poziom ich szczegółowości. W dokumentach na etapie przygotowania programu występuje np. dublowanie się informacji.
- Pkt 4** **Długotrwały proces negocjowania programów**, co wpływa na problem czasu i sprawność działania.
- Pkt 5** **Wymagająca sprawozdawczość**, wieloelementowość, różne terminy i różny zakres sprawozdań dla różnych instytucji bardzo utrudniają działania, zmniejszając efektywność zarządzania i wydłużając czas realizacji działań.
- Pkt 6** Występowanie w systemie **rozwiązań niedostosowanych do dobrych praktyk** wypracowanych w ramach środków UE – dla przykładu brak jednego kursu walut dla całego okresu sprawozdawczego, konieczność stosowania pzp czy konieczność ubezpieczania środków trwałych przez beneficjentów. Można tu skorzystać z gotowych rozwiązań sprawdzonych w innych programach.
- Pkt 7** Brak platformy do wymiany **doświadczeń Operatorów**.
- Pkt 8** **Konieczność doprecyzowania zadań** i kompetencji Komitetu Programowego.
- Pkt 9** **Trudność we współpracy z partnerami krajowymi**, inny sposób finansowania, rozliczania, rezygnacja partnerów w trakcie realizacji itp
- Pkt 10** **Trudności z pozyskaniem partnerów zagranicznych** do współpracy bilateralnej w pewien sposób wiążą się z niewystarczającą promocją po stronie PD. Jest to o tyle niezrozumiałe, że współpraca bilateralna i promocja Mechanizmów leży w interesie PD.

Ocena poszczególnych aspektów przez Beneficjentów

Realizacja zadań związanych z Funduszami Norweskimi **była dla nas trudna**

6,6 / 10

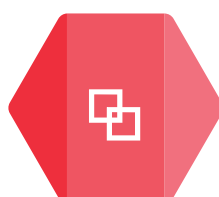
Wsparcie techniczne było **wystarczające i efektywne**

7,5 / 10

Efekty wsparcia są **adekwatne do nakładów** na nie poniesione

8,6 / 10

Wiele elementów wsparcia realizowanych w ramach III edycji Funduszy Norweskich **warto powtórzyć w kolejnej edycji**

8,6 / 10

System wdrażania Funduszy Norweskich jest **efektywny i właściwy**

7 / 10

Grupa docelowa wsparcia została **właściwie zdefiniowana**

9,1 / 10

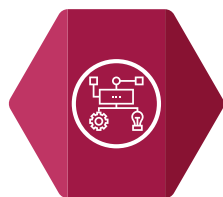
Dzięki Funduszom Norweskim rozwijają się **stosunki bilateralne podmiotów** z Polski i Państw Darczyńców

9 / 10

Narzędzia promocji Funduszy Norweskich były **właściwe i efektywne**

8,1 / 10

Narzędzia realizowane przez naszą instytucję w ramach Funduszy Norweskich są **właściwe i efektywne**

8,9 / 10

Pula środków z Funduszy Norweskich, jakimi dysponowała nasza instytucja była **wystarczająca**

6,0 / 10

Wpływ funduszy na realizację celów – **wybrane efekty Programów**

Działania realizowane w perspektywie **2014-2021** przyczyniały się do realizowania celów głównych Funduszy:

1. Zmniejszanie różnic **ekonomicznych i społecznych** w obrębie EOG;
2. Wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy **państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem**.

Cel 1. Zmniejszanie różnic ekonomicznych i społecznych

Działania inwestycyjne:

- rewitalizacja obszarów kulturalnych
- tworzenie innowacyjnych kompleksów penitencjarnych
- działania termomodernizacyjne
- inwestycje w zwiększanie odporności miast na skutki zmian klimatu
- inwestycje w OZE
- zakup specjalistycznego sprzętu

wypracowanie innowacyjnych, **pilotażowych rozwiązań**

- telemedycyna
- edukacja
- więziennictwo

ukierunkowanie programów poprzez realizację **projektów predefiniowanych**

- zwiększanie dostępu do usług medycznych
- rozwój małych i średnich miast
- budowa pilotażowych kompleksów penitencjarnych

wsparcie przedsiębiorczości z uwzględnieniem innowacyjnych i niszowych obszarów

- projekty z obszaru technologii przyjaznych środowisku
- wsparcie przedsiębiorczości kobiet

podniesienie świadomości społecznej w kluczowych obszarach

- przemoc w rodzinie
- potrzeby osób starszych
- profilaktyka zdrowotna
- postawy proekologiczne

Wpływ funduszy na realizację celów – **wybrane efekty Programów**

Cel 1. Zmniejszanie różnic ekonomicznych i społecznych

Pkt 1		ukierunkowanie na istotne obszary wymagające wsparcia poprzez realizację innowacyjnych projektów , często o charakterze pilotażowym;
Pkt 2		tworzenie międzynarodowych zespołów badawczych ;
Pkt 3		wzmacnianie potencjału ludzkiego i wzrost kompetencji kadr (np. w obszarze rozwoju miast, działalności naukowej, edukacji);
Pkt 4		obustronny transfer wiedzy , technologii, know-how między partnerami projektu;
Pkt 5		promocja polskiej gospodarki na rynkach państw-darczyńców;
Pkt 6		obustronny transfer dobrych praktyk ;
Pkt 7		możliwość realizacji programów wsparcia skierowanych na wyzwania związane z wojną w Ukrainie (stypendia dla naukowców z Ukrainy);
Pkt 8		wzrost umiędzynarodowienia polskiej nauki ;
Pkt 9		podniesienie świadomości społecznej w kluczowych obszarach (np. w obszarze przemocy w rodzinie, potrzeb osób starszych, profilaktyki zdrowotnej, postaw proekologicznych);
Pkt 10		zwiększenie dostępu do kultury , wzrost uczestnictwa w życiu kulturalnym i artystycznym;
Pkt 11		promowanie postaw proekologicznych .

Efekty współpracy bilateralnej

Cel 2. Wzmacnianie stosunków dwustronnych

Pkt 1

liczne wyjazdy studyjne, konferencje, spotkania, platformy współpracy stanowiące przestrzeń do **wymiany doświadczeń i dzielenia się dobrymi praktykami**;

Pkt 2

promowanie Mechanizmów i **budowanie pozytywnego wizerunku funduszy norweskich** i EOG w Polsce i Europie;

Pkt 3

budowanie **trwałych partnerstw** na różnych poziomach współpracy dwustronnej;

Pkt 4

inicjowanie współpracy, której efektem jest **realizacja wspólnych, innowacyjnych projektów** np. w obszarach nauki, działalności badawczo-rozwojowej, edukacji, kultury;

Pkt 5

transfer wiedzy, technologii, dobrych praktyk pomiędzy państwami;

Pkt 6

wpracowywanie **wspólnych rozwiązań i standardów** (np. w obszarze zwalczania przestępczości);

Pkt 7

korzyści multilateralne – tworzenie **platform wymiany doświadczeń**.

Pkt 8

wzmocnienie kompetencji samorządów w małych i średnich miastach;

Pkt 9

rozwój kompetencji i know-how kadr instytucji zaangażowanych we wdrażanie Mechanizmów

Fundusze norweskie - osiągnięcia i wyzwania

Przykładowe efekty w ramach poszczególnych Programów:

Program **Sprawiedliwość**

- utworzono **4 pilotażowe** kompleksy penitencjarne
- stworzono standardy rozwoju kompetencji Służby Więziennej,
- opracowano standardy zapobiegania przemocy domowej, wobec osób starszych i niepełnosprawnych

Program **Rozwój przedsiębiorczości i Innowacje**

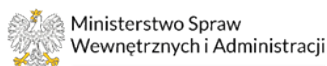
- programy adresujące wyzwania gospodarcze i społeczne, z których ponad **30%** realizowanych było w efektywnych partnerstwach
- łącznie zrealizowano **167 umów**
- w odniesieniu do Beneficjentów, efekty współpracy bilateralnej obejmowały przede wszystkim transfer wiedzy i technologii

Program **Zdrowie**

- projekty **predefiniowane**: w zakresie telemedycyny i e-zdrowia, zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży
- projekty **konkursowe**, których celem było przetestowanie wypracowanych rozwiązań przez szpitale ponadregionalne oraz instytuty
- z działań w zakresie telemedycyny, usług opieki zdrowotnej i działań edukacyjnych skorzystało **łącznie ponad 130 tys. osób**

Program **Sprawy Wewnętrzne**

- projekty predefiniowane i konkursowe z takich obszarów jak: Azyl i migracja, Międzynarodowa współpraca policyjna i zwalczanie przestępczości oraz Przeciwdziałanie klęskom żywiołowym
- w efekcie rozwinięte zostały **kompetencje służb** podległych MSWiA, wzmocniona została **współpraca krajowa i międzynarodowa między służbami**, wypracowano dobre praktyki i standardy m.in. w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej, czy zagrożeń związanych z cyberprzestępczością

Program **Rozwój Lokalny**

- projekt predefiniowany i konkursowe wspierające rozwój małych i średnich miast **obejmujące 29 miast-beneficjentów**
- 17 projektów** było realizowanych w partnerstwie
- wypracowano dobre praktyki i standardy, które dzięki szerokiemu rozpowszechnianiu będą mogły służyć także innym samorządom
- pozyskanie partnerów dla 19 miast** dzięki zaangażowaniu KS (norweski odpowiednik Polskiego Związku Miast)

Fundusze norweskie - osiągnięcia i wyzwania

Przykładowe efekty w ramach poszczególnych Programów:

Program **Badania Podstawowe**

efekty na poziomie bilateralnym to przede wszystkim **wzrost umiędzynarodowienia polskiej nauki** (projekty mobilnościowe, wspólne publikacje w międzynarodowych periodykach naukowych), czy też możliwość realizacji badań w **unikalnych obszarach** (np. badania polarne)

Program **Środowisko Energia i Zmiany Klimatu**

3 projekty predefiniowane oraz **projekty konkursowe** (104 zrealizowane umowy)

w efekcie działań projektowych i realokacji środków poddano **termomodernizacji ponad 100 szkół**

w obszarze korzyści bilateralnych należy przede wszystkim podkreślić wymianę doświadczeń i dobrych praktyk

Program **Edukacja**

zrealizowano **278 projektów** oraz **30 inicjatyw bilateralnych**, a także ponad **90 wydarzeń promocyjnych**

program wyróżniający się pod względem udziału partnerów - **89% projektów realizowanych w partnerstwie**

efekty bilateralne obejmowały m.in. **71 wizyt studyjnych**, **45 projektów mobilnościowych** dla kadry z sektora edukacji i studentów, czy **29 szkoleń dla pracowników instytucji edukacyjnych**

utworzono Platformę współpracy bilateralnej – narzędzie online, z którego skorzystało **487 użytkowników**

Program **Kultura**

stworzenie aktywnych ośrodków życia kulturalnego odpowiadających na potrzeby lokalnych społeczności oraz **wzrost uczestnictwa w życiu kulturalnym i artystycznym na poziomie lokalnym**

wspólna realizacja działań artystycznych z partnerami w trakcie realizacji projektów konkursowych

Program **Badania stosowane**

zrealizowano **81 innowacyjnych projektów badawczo-rozwojowych** w ramach czterech naborów

na poziomie efektów bilateralnych: częste przypadki kontynuacji współpracy z partnerami zagranicznymi, np. w ramach projektów badawczych finansowanych z innych narzędzi wsparcia lub wspólnych publikacji

na koniec 2023 r. **wartości** większości **wskaźników osiągniętych przekroczyły wartości docelowe** (z wyjątkiem wskaźnika „liczba zarejestrowanych wniosków o ochronę własności intelektualnej”)

Niniejsze infografiki zostały przygotowane na potrzeby projektu pn. *”Podsumowanie i wnioski z realizacji Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 w Polsce”* realizowanego przez firmę Bluehill na rzecz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Norway grants

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej
